

Načrt glede odpoklica tujih čet iz Španije sestavljen

Mednarodnega nevrmeševalnega odbora na svoji seji prihodnji petek razpravljal izvedbi načrta. General Franco informiral prisilile, da premirja ne bo, dokler ne bo lojalistična Španija poražena. Lojalisti utrjujejo obrambno črto pri Valenciji

ALICIA, 22. jun. — Franco bomba je danes potopila tovorno ladjo Thor, ki je bila zasidrana zunanji strani. Po napadu je fašistično letalo odletelo, čez nekaj dni pa se je spet vrnilo in oboroženo letalo. Bomba je tri mrtve in pet ranjenih. Posadke razen enega člana so se rešili. Prvi fašistični napad na to ladjo je bil 21. januarja tega leta in so bombe ubile štiri mornarje.

ALICIA, 22. jun. — Predstavljajo evropskih veselil, Italijanci, Nemčiji, so se razumeli glede poostreženja o neintervenciji v civilni vojni. Ta dogovor podpisalo 27 držav, ki so obljubile, da bodo nevtrali. Predstavljajo omenjenih pešcev so na seji pododseka mednarodnega odbora, ki se je zbrala v Londonu, soglasno odločili, da bodo poostreženi. Načrt predvideva tudi straže na morju in suho, naj bi ustavilo pošiljanje in bojnega materiala, ki sta zavezani v španski civilni vojni, tudi priznanje prava boja.

ALICIA, 22. jun. — Nemška uradna časopisna agencija je včeraj na kratko komentirala akcijo ameriške federalne velepote, ki je obtožila 18 Hitlerjevih agentov špijonaže. Ta zanika možnost, da bi bili trije nemški vojaški častniki špijoni. Pozneje je predstavnik nemškega zunanjega urada izjavil, da je bila vsa afera uprizorjena z namenom, "da povzroči senzacijo iz razumljivih razlogov."

ALICIA, 22. jun. — Nemška uradna časopisna agencija je včeraj na kratko komentirala akcijo ameriške federalne velepote, ki je obtožila 18 Hitlerjevih agentov špijonaže. Ta zanika možnost, da bi bili trije nemški vojaški častniki špijoni. Pozneje je predstavnik nemškega zunanjega urada izjavil, da je bila vsa afera uprizorjena z namenom, "da povzroči senzacijo iz razumljivih razlogov."

ALICIA, 22. jun. — Nemška uradna časopisna agencija je včeraj na kratko komentirala akcijo ameriške federalne velepote, ki je obtožila 18 Hitlerjevih agentov špijonaže. Ta zanika možnost, da bi bili trije nemški vojaški častniki špijoni. Pozneje je predstavnik nemškega zunanjega urada izjavil, da je bila vsa afera uprizorjena z namenom, "da povzroči senzacijo iz razumljivih razlogov."

ALICIA, 22. jun. — Nemška uradna časopisna agencija je včeraj na kratko komentirala akcijo ameriške federalne velepote, ki je obtožila 18 Hitlerjevih agentov špijonaže. Ta zanika možnost, da bi bili trije nemški vojaški častniki špijoni. Pozneje je predstavnik nemškega zunanjega urada izjavil, da je bila vsa afera uprizorjena z namenom, "da povzroči senzacijo iz razumljivih razlogov."

ALICIA, 22. jun. — Nemška uradna časopisna agencija je včeraj na kratko komentirala akcijo ameriške federalne velepote, ki je obtožila 18 Hitlerjevih agentov špijonaže. Ta zanika možnost, da bi bili trije nemški vojaški častniki špijoni. Pozneje je predstavnik nemškega zunanjega urada izjavil, da je bila vsa afera uprizorjena z namenom, "da povzroči senzacijo iz razumljivih razlogov."

Domače vesti

Vesti iz La Salla
La Salla, Ill. — George Kastigar iz La Salla se je 14. t. m. poročil s trgovko Mae Bentler iz Peruja. Obilo sreče, George! — Na obisk v staro domovino sta odšla John Klobučar in Mary Pirnat. — Paraliza je položila Fr. Ojsterška v bolnišnico posteljo, njegova žena je pa v bolnišnici, kjer je prestala operacijo na želodcu. Dalje so bolni Mary Vogrič, Jos. Vogrin in Louis Korošec.

Nova učiteljica na farmah
Willard, Wis. — Miss Frieda W. Krulitz, hči znanega našega farmarja in društvenega delavca Mihaela Krulitza, je te dni v Eau Claire naredila z odliko izpit učiteljice za podeželske ljudske šole. Mlada učiteljica je članica društva 198 SNPJ. Čestitke!

Nov grob v Penni
Coverdale, Pa. — Tukaj je umrl Jakob Setina, star 64 let in rojen v Darnikih pri Vodichah. Svojev menda nima, ker je zarovalnino, ki je krila pogreb, zapustil družstvu št. 427 SNPJ, čigar član je bil. Pokopan je bil civilno 21. junija na Hackettu, Pa.

Clevelandske vesti
Cleveland, — Dne 20. t. m. je umrla Mary Ozimek, roj. Perko, stara 45 let in doma iz Kala pri Ambursu na Dolenjskem. V Ameriki je bila 26 let in tu zapuščila moža, tri sinove in štiri brate.

Poroka v Calumetu
Calumet, Mich. — Dne 15. junija se je tu omožila Margaret Staudohar, Slovenka, z Ralphom Nerijem iz Trimountaina, kjer bo njun bodoči dom, ker je ženin tam uposlen. Nevesta je članica SNPJ že 16 let. Mladi par se je po ženitovanju odpeljal v Milwaukee. Obilo sreče!

Član v bolnišnici
Bridgeville, Pa. — Louis Marušič, član društva 295 SNPJ, se nahaja v Mercy Hospitalu, drugo nadstropje, kjer ga prijatelji in znanci lahko obiščejo. Članstvo mu želi hitrega okrevanja.

Naciji omenjajo francoski napad na nemško mesto

Berlin, 22. jun. — Prvič, odkar je pobjanje civilnih prebivalcev v Španiji in na Kitajskem iz zraka izzvalo ogorčenje po vsem svetu, je nemški tisk včeraj opozoril javnost na napad francoskih letalcev na nemško mesto Karlsruhe, ki je bil izvršen v svetovni vojni na 22. junija 1916. Bombe francoskih letalcev so takrat ubile 117 oseb, med temi 83 otrok, 140 pa je bilo ranjenih. Nacijski tisk s tem v zvezi omenja, da je Francija ena izmed držav, "ki obsoja bombardiranje španskih komunističnih distriktov iz zraka."

Masne aretacije duhovnikov v Avstriji

Berlin, 22. jun. — Masne aretacije katoliških duhovnikov, ki so osumljeni nemoralnosti, so se raztegnile na Avstrijo. Uradna izjava se glasi, da je bilo čez 60 duhovnikov aretiranih v zadnjih dneh.

Trideset poljskih kmetov utonilo

Brest-Litovsk, Poljska, 22. jun. — Trideset kmetov je včeraj utonilo, ko se je razbil čoln, v katerem so se vozili po reki Bug.

Diktator Mussolini za mir v Španiji?

Mnenje političnih krogov v Parizu

Pariz, 22. jun. — Mnenje, da je diktator Mussolini pripravljen sprejeti kompromis, na čigar podlagi naj bi se ustavile sovražnosti v Španiji, prevladuje v francoskih političnih krogih. Diktator — pravijo v Parizu — ne veruje več v možnost popolne zmage fašistične armade generala Franca. Njegov prestiž bi v tem slučaju trpel, zato je pripravljen na sklenitev kupčije, ki naj bi rezultirala v razglasu premirja v Španiji.

Francosi računajo, da bodo poteškoče, ki ovirajo likvidacijo konflikta v Španiji, odstranjene kakor hitro bodo tuje čete v smislu angleškega načrta potegnjene iz Španije. Pod pritiskom Italije se bo moral general Franco ukloniti, dočim bo Francija pritiskala na barcelonsko vladno, da tako izsili mirovna pogajanja med lojalisti in rebeli.

Zdaj še ni znano, ali mnenje, da je Mussolini za mir v Španiji, reflektira optimizem francoske diplomacije, ali je to propaganda francoskega zunanjega urada. Slednji ima dovolj vzrokov za širjenje take propagande, ker je Francija, odkar je premier Daladier na vladnem krmilu, temeljito revidirala svojo politiko napram Španiji in Italiji. Premier je dal zapreti mejo uvozu orožja v lojalistično Španijo in zdaj se širijo govorice, da namerava poslati svoje reprezentante v Burgos, kjer je sedež španskega fašističnega režima. Daladier je zapri mejo, da potolaži italijanskega diktatorja, in s tem je podrl tudi vse mostove za seboj. V zunanji politiki sledi Francija angleškemu premierju Chamberlainu, ki je utrditev prijateljskih vezi z Italijo.

Magnatje žalujejo za Copelandom

Izdelovalci zmazkov so tudi izgubili začetnika

New York, — (FP) — Za senatorjem Copelandom, ki je zadnji teden umrl v Washingtonu, žalujejo najbolj uradni parobrodni in elektrarski družbi in izdelovalci patentnih zdravil. Malokateri senator je tako zvesto služil tem interesom kot Copeland.

Organizirani mornarji so poznali senatorja kot lobista parobrodnih družb. On je bil avtor načrta, ki je določal registracijo mornarjev in prisiljeno arbitražo. Ta načrt je bil poražen v senatu, ko so začeli mornarji protestirati. Protestu so se pridružile tudi druge delavske organizacije.

Ko je pred nekaj meseci parnik President Hoover obšel na pečinah, je Copeland na podlagi zavajalnih poročil v časopisju obsodil obnašanje mornarjev. Obdolžil jih je, da so bili pijani in da so ovirali reševanje potnikov. Poznejša preiskava je dokazala, da so mornarji vestno opravljali svojo službo in da so bili potniki, ne mornarji, pijani.

Copeland je nagradil bogastvo, ko je po radiu oglaševal patentna zdravila. Trust patentnih medicinov mu je bil hvaljen, ker je senator razmrcaril stari zakon o federalni kontroli živih in zdravih, ki je protektiral odjemalce.

Nov zakonski načrt, ki je bil sprejet v kongresu, a ga Roosevelt še ni podpisal, nosi Copelandovo ime. Ta ne zahteva od izdelovalcev zmazkov objave

ODMEVI NOTRANJEGA KONFLIKTA V AVTNI UNIJI

Delavsko politično gibanje v Michiganu prizadeto

OBSODBA MARTINOVE AKCIJE

Washington, D. C. — (FP) — Homer Martin, predsednik unije združenih avtnih delavcev, je izzval ostro kontroverzo, ko je suspendiral pet članov eksekutivnega odbora te unije in posledice se opažajo na mnogih delavskih frontah. Voditelji odbora za industrijsko organizacijo, v kateri je vključena avtna unija, kritizirajo Martina, ker si je izbral glavno mesto Amerike za razglas o civilni vojni v avtni uniji in to tik pred zaključkom zasedanja kongresa. Nekateri pravijo, da niti delavski sovražnik ne bi mogel izbrati bolj škodljivega prostora in časa.

Posledice Martinove akcije so se pokazale na delavskem političnem polju v Michiganu. On je namreč načelnik državne organizacije Delavske neustrankarske lige, ki je imela doslej pri njegovih nasprotnikih največjo oporo. Ta organizacija bo imela svojo konvencijo v Detroitu v zadnjih dneh tega meseca.

Zdaj ugibajo, kakšne posledice bo imelo Martinovo čiščenje na delavsko politično gibanje. Mnenje prevladuje, da se bo notranji konflikt nadaljeval do prihodnje konvencije avtne unije. Samo neznatna manjšina je menja, da se bo konflikt poravnal na mirnem način in da bosta obe frakciji spet vozili skupaj.

O Martinu pravijo, da ne more obdržati lojalnosti svojih najboljših prijateljev, ki so z njim vred gradili avtno unijo. On se rad prepira z drugimi člani eksekutive, če se ne strinjajo z njim. Prišel je že večkrat v konflikt tako z radikalnimi elementi v vodstvu avtne unije kakor tudi s konservativnimi.

Nekatere krajevne unije so že zaprele za ustavitvijo plačevanja prispevkov v blagajno mednarodne unije, da tako protestirajo proti suspendiranju članov eksekutive. Iz tega se lahko izcim konkurenčna avtna unija. Vprašanje je, ali bo odbor CIO sankcioniral ustanovitve konkurenčne unije, če bo opozicija proti Martinu naraščala. Opozicija že od zadnje konvencije avtne unije naglašja, da on ni sposoben vodja organiziranih avtnih delavcev.

Biški avstrijski kancelar bo izgnan v Italijo

Dunaj, 22. jun. — Visok uradnik je izjavil, da bo preiskava proti Kurtu Schuschniggu, bivšemu avstrijskemu kancelarju, ki jo vodi nacijska tajna policija, kmalu zaključena, nakar bo izgnan v Italijo. Poleg drugih zunanjih državnikov se je za Schuschniggga zavezal italijanski diktator Mussolini. Apelar je na Hitlerja, naj reši Schuschniggga, ki je pod policijskim nadzorom, odkar je Nemčija okupirala Avstrijo.

formul, čeprav je znano, da zmazki ubijejo več tisoč ljudi na leto, ker vsebujejo zdravju škodljive in strupene snovi.

Copeland, steber Tammanitskega dvora v New Yorku, koruptne demokratske politične mašine, je doslej pobjal Rooseveltov "new deal". V taboru reakcije je bil ves čas, odkar je bil izvoljen za senatorja.

Židje v Nemčiji dobili ultimatum

Goebbels oplazil poročevalce zunanjih listov

Berlin, 22. jun. — Dr. Paul Joseph Goebbels, minister propagande, je včeraj napovedal, da bodo židovske trgovine v Nemčiji kmalu iztrebljene, ko je govoril pred množico 100.000 oseb. Njegova napoved je bila v bistvu ultimatum židom, da morajo izginiti iz Nemčije.

Naciji so aplavdirali Goebbelsu, ki je v svojem govoru sankcioniral novo gonjo proti židom. Pričeli so kričati: "Juden raus!" (Proč z židi!)

"Ali ni žalitev Nemcev to, ker je prišlo v Berlin v zadnjih treh mesecih 3000 židov?" je vprašal Goebbels. "Kaj sploh iščejo židje v Berlinu?" Prijatelji židov pravijo, da prihajajo židje v Berlin iz malih mest in vasi, ker tam ne morejo dobiti živil in drugih potrebščin.

"Poročevalci zunanjih listov se jezijo in pritožujejo, ker zadržujemo židovske trgovine," je nadaljeval minister. "To smo pričakovali, ker ne zaupamo poročevalcem. Podvzeli bomo še bolj drastične korake, da potisnemo židje iz trgovin. Židovske trgovine bodo kmalu izginile, kajti že sama navzočnost židov nam preseda."

Goebbels je dejal, da bo nacijska vlada ščitila Nemce v Češkoslovaški. "Svet naj izve, da je delitev naroda nemogoča," je gromel minister. "To je bilo dokazano v Avstriji in bo ponovno dokazano drugje. Mi ne bomo mirno gledali zatiranja naših bratov na drugi strani meje."

Potresni sunki zamajali Grčijo

Potres so čutili tudi v Rusiji

Atene, Grška, 22. jun. — Močni potresni sunki so včeraj zamajali nekatere grške pokrajine. V Galaxidu, mestu ob Korintskem zalivu, sto milijev severozapadno od Aten, je potres porušil več starih poslopij, toda človeških žrtev, kolikor je doslej znano, ni bilo.

Potres so čutili tudi v pristaniškem mestu Proveni in na otoku Samosu. Ta otrok leži v bližini Turčije.

Moskva, 22. jun. — Močni potresni sunki so sinoči pretresli mesta in vasi v okolju jezera Issyk Kul, provinca Kirgizia, v ruski Aziji. Vlada je takoj imenovala posebno komisijo, ki je odpotovala v prizadete kraje, da pomaga prebivalcem.

Prvi sunek je trajal eno minuto in temu so sledili drugi. Razklaj se stene poslopij v Frunzi in ustavlj ure. Več poslopij je potres podrli v dveh mestih v gorovju Tien Šan, v bližini meje med sovjetsko Rusijo in Kitajsko.

Gozdni požari v dveh kanadskih provincah

Edmonton, Alta., Kanada, 22. jun. — Gozdni požari divjajo v severnem delu province Alberta in v več krajih province Manitobe. Požar se hitro razširja in avtoritete pravijo, da le deževje lahko omeji ogenj, ki je dosegel že gozdove v Britski Kolumbiji.

Spanija pošilja srebro v Ameriko

Perpignan, Francija, 22. jun. — Poljska srebro v vrednosti \$2.160.000 je včeraj dospela sem iz lojalistične Španije po železnici, odkoder bo poslana v Havre in od tu v Združene države.

KONCENTRACIJA JAPONSKE ARMADDE PRI HANKOVU

Kitajci dobili veliko število bojnih letal iz Rusije

FORMALNA NAPOVED VOJNE

KANTON, 22. jun. — Japonski letalci so danes ubili najmanj 30 civilistov v navalu na Wung-šo, predmestje Kantona, glavnega mesta južne Kitajske. Vrgli so tudi več požigalnih bomb na predmestje.

Šanghaj, 22. jun. — Ker so poplave onemogočile japonske vojne operacije na ozemlju ob lunghajski železnici v centralni Kitajski, so se japonske čete umaknile v provinco Anhvej, odkoder bodo obnovile prodiranje proti Hankovu, začasnemu glavnemu kitajskemu mestu, a te strani. Vest iz kitajskega vira se glasi, da je pri Ankungu, glavnem mestu province Anhvej, koncentrirana japonska armada več tisoč mož in da so na poti štiri nadaljnje japonske divizije. Japonci imajo ogromne stroške za transportacijo čet, tankov, topov in druge vojne opreme iz poplavljenih krajev v provinco Anhvej.

Kitajci so se dobro pripravili na obrambo Hankova. Armada pol milijona mož bo branila to mesto. Kitajci pravijo, da so dobili v zadnjih dneh veliko število bojnih letal iz Sovjetske unije, čez tisoč tankov, 380 topov in veliko zalogo drugega orožja.

Hongkong, 22. jun. — Japonski letalci so včeraj bombardirali čistilnice olja ameriške Texas Oil Co. v napadu na Vučev, mesto v provinci Kwangsi. Nekaj bomb so vrgli tudi na poslopja angleške oljne firme Asiatic Petroleum Co. Tarča bomb so bile tudi čistilnice Standard Oil Co., ki pa so zgrešile cilj.

Tokio, 22. jun. — Tokijsko časopisje poroča, da namerava japonski zunanji minister Kazuhide Ugaki formalno napovedati vojno Kitajski, da tako onemogoči zunanjo pomoč generalu Kaišeku, vrhovnemu poveljniku kitajske oborožene sile. Sovražnost med Kitajsko in Japonsko so izbruhnile 7. julija preteklega leta, toda Japonska še ni formalno napovedala vojne.

Anglija potroši \$5,000,000 dnevno za oboroževanje

London, 22. jun. — Leslie Hore-Belisha, vojni minister, je včeraj izjavil, da je Anglija dobro pripravljena za obrambo. "Izvršili smo velike stvari v oboroževanju," je rekel minister na seji sveta liberalne narodne stranke, ko je omenil, da Anglija potroši na dan \$5,000,000 za ojačanje svoje oborožene sile.

Governer Benson prodrl pri primarnih volitvah

Minneapolis, Minn., 22. jun. — Nepopolna poročila o izidu primarnih volitev v Minnesoti kažejo, da je governer Elmer A. Benson, farmlaborit, porazil svojega protikandidata Hjalmarja Petersona. V 3169 volilnih distriktih je Benson dobil 187,413 glasov, Peterson pa 178,333 glasov.

Dva Arabca ubita v bitki z vojaštvom

Jeruzalem, 22. jun. — Angleške čete so ubile v bitki dva člana arabske teroristične grupe, ki je uničila žično ograjo ob meji med Palestino in Sirijo, več drugih Arabcev pa je bilo ranjenih.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKEGA NARODNE
PODPORNE ZVEZDE
Organ of and published by the Slovene National Youth Society
Narodna in Zdravna drava (from Chicago) in Canada
14.00 na leto, 22.00 na pol leta, 34.00 na četrt leta; na Chicago
na leto 14.00, na pol leta 22.00, na četrt leta 34.00
Subscription rates for the United States (except Chicago)
14.00 na leto, 22.00 na pol leta, 34.00 na četrt leta; na Chicago
na leto 14.00, na pol leta 22.00, na četrt leta 34.00
Cena opisa po dopolnili. — Količina dopolnili in naročnikih
lastnih in ne lastnih. Količina lastnih in ne lastnih. —
Cena, drago, pomeni (id.) se vsebuje politične in v slova-
je, te prihodnosti.
Advertising rates on agreement. — Manuscripts of contribu-
tions and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.
Naslov na vse, kar ima slika s klicem
PROSVETA
1607-66 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FREEMAN PRESS

Glasovi iz naselbin

Razne vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Dne 15. ju-
nija je izvršil samomor s stre-
lom puške, katere konec si je
djal v usta, Venceel Loose, član
našega društva št. 13 SNPJ. V
obup ga je poglajala neozdravljiva
bolezni. Bolehal je že dolgo
časa, ker pa je bil močno nara-
ve in trdne postave, se je dolgo
brani, zadnji meseci pa so ga
premagali in upognili, tako da
je šel na bolniško likto. Imel je
naduho in, kot nekateri trdijo,
raka na pljučih, drugi, tako tu-
di zdravnik, pa pravijo, da je
bila jetika. Zadnje dni, kakor so
poročali obiskovalci, je bil tako
slab, da ni mogel dihati. Po rodu
je bil češki Nemec in dober član
našega društva ter dober dru-
žabnik. Sovražnikov ni imel, pač
pa mnogo prijateljev, kar je pri-
čal njegov pogreb, ki se je vršil
ob veliki udeležbi vseh narodno-
sti in članstva društva št. 13
SNPJ. Pokojnik se je vedno dr-
žal pravil in je bil vselej točen
z assessmentom. Star je bil 56 let.
Zapušča žalujočo ženo, ki je iste
narodnosti.

Delavske razmere v naši oko-
lici so se poslabšale, ker je pred
tednom zaprla svoja vrata v bli-
znem Martins Ferryju U. S. Steel
Co., v kateri je bilo upošlenih
16.000 delavcev in delavk. Ni se
ne ve, kdaj spet obrat obnovi.
Poleg tega pa se je bati da ne
pride ukaz, da tovarno podrejo,
kakor se je to zgodilo pred par
lety z več jeklarnami te družbe
v Ohiu, W. Va. in Penni. Kajti
ta mesec bo dogotovljena v bli-
žini Pittsburgha ena najmoder-
nejših jeklarn te družbe, ki bo
stala 15 milijonov dolarjev. Kaj
pa z delavci? Na relief. Pri nas je
lista polna. Seveda to kompanije
ne briga. Vsek dan nova mašine-
rija, več strojne produkcije in
manj delavcev zaposlenih. Ali
bomo kdaj prišli do cilja? Do
produkcije za splošno porabo ne
za profit? Mogoče je, smo pa še
daleč od cilja. Kajti edino de-
lavstvo bo to doseglo, mora pa
biti združeno, ne pa razdvojeno
kot je danes.

Baš danes, dne 19. junija, ko
to pišem, poročajo listi, da je
včeraj prišel v Eakdale, W. Va.,
s svojim štabom unije PMA Joe
Ozanč, da naslovi unijo UMW,
ampak mu je ušlo. Prišlo je
na tisoče članov UMW z zastavami,
ki so protestirali proti te-
mu početju. Njihov predsednik
Blizzard je povedal navzočim, da
ne potrebujejo ljudi iz Illinoisa,
da bi prišli njim povedati, kako
se morajo voditi unije. Za en-
krat se je Ozanč dobro blami-
ral s svojim razdralnim delom.
To pa pokazuje, da je delavstvo
razdvojeno v unijskem gibanju.

Da, namesto da bi šli na delo
in pridobili v unije neorganizirane
delavce, pa hočejo razdreti
to, kar je organiziranega. Zato
pa bo še treba dela in pouka, da
se pridobi masa za skupno delo
in za dosego skupnega cilja:
produkcija za porabo in splošno
korist. Potem bomo rekli, da no-
vi stroji in iznajdbe so blagor
človeštva.

Predno sta odšla v staro do-
movino na obisk Frank Zaje in
Jakob Zupančič, člana gl. odbo-
ra SNPJ, se je dokaj pisalo o fil-
mih in več sugestij je bilo ome-
njenih, da se bi ane na film
razne vasi in druge zanimivo-
sti. Ampak smo pač nekam čudni
in skopi pri takih stvarih. Pse-
malo se zamislimo v to, kako ve-
likega pomena bi bilo za agita-
cijo v korist SNPJ, ako bi imeli
več filmov iz stare domovine.

Na seji društva 13 SNPJ se je
tudi o tem razmotiralo. Še je
čas, da se opozori br. Zupančiča,
da zname čim več slik, saj
lastuje SNPJ svojo kamero in
oseba je sedaj tam, zakaj se to-
rež ne bi prilika izkoristiti? Ka-
ko so bili posetniki naše prire-
ditve 29. maja razočarani, ker
jim pri kazanju filmov nismo
mogli nič pokazati iz stare do-
movine. To bi privabilo posetni-
ke na prireditve društev SNPJ,
kar se bi izkoristilo za predava-
nja in agitacijo v prid SNPJ.
Vsled tega v imenu društva št.
13 SNPJ apeliramo (vsled izku-
nje) na gl. odbor SNPJ, da pod-
vzame kerake, da se dobi
več filmskih slik sedaj, dokler
je omenjeni član v stari domo-
vini. Uverjeni smo, da se bi s
tem napravil velik korak v prid
agitacije SNPJ.

Mislil sem, da se mi ne bo tre-
ba spuščati v polemiko, pa ne
kaže drugače, kajti vidim neko
čudno vrtnanje, neke čudne izjave
z različnimi podpisi ter s čudno
zamišljenim tolmačenjem demo-
kracije pri SNPJ. Poglejmo v
Detroit! Česen in Travnik sta
podpisana. Kar se tiče njih dveh,
ker oba osebno poznam, se mi
res čudno zdi. Morda se motim,
vendar se mi čudno zdi, da sta
se kot zavedna člana in sodru-
ga speljati naprejevcem na li-
manice. Kaj pa s Pittsburghom?
Saj vas je tam na stotine do-
brlih in treznomiselnih članov
SNPJ, pa se pustite, da vas s fe-
deracijo vred izrabljajo v svojo
zahrbtno namene. Ali boste do-
puščali, da se bi v imenu vaše
federacije SNPJ pošiljali pozivi
po volji dveh oseb, da se vas iz-
rablja kot dobro in pošteno član-
stvo SNPJ v njihove razdralne
namene? Ali boste rekli: Stojte!
Dovolj je tega! Razdrijate pri
svojih, pri federaciji SNPJ in
med članstvom ne boste več!

Sedaj pa vprašanje vsemu za-
vednemu članstvu SNPJ: Ali za-
sledujete pazno zadnje čase vr-
tnanje v naši SNPJ med raznimi
društvimi proti raznim glavnim od-
bornikom in uredništvu glasila?
Nazadnje pa vprašanje delegaciji
zadnje konvencije in resolucij-
skemu odboru, ki je izdelal in
odobril resolucijo smernice in ci-
ljev SNPJ: Ali ste vi delegacije
odobrili resolucije in druge za-
ključke kot jih tolmači uredni-
štvo Prosvete, ali kot jih zahte-
vajo Naprejevi vrtarji? Ako
ste vse odobrili in sprejeli kakor
tolmači uredništvo, tedaj je va-
ša dolžnost, da pridete na plan in
poveste vrtarjem, da do tukaj je
meja in nič več. Ali boste pu-
stili ti vrtarski struji, da neti
prepri med člani in da se rabi
prostor v Prosveti namesto v
prid agitacije in poduka za ko-
risti SNPJ, za proteste in poziv-
e tistim, ki namesto, da bi de-
lali v prid SNPJ, pa hočejo po-
dreti, kar je marljivo članstvo
zgradilo in blati uredništvo
Prosvete. Ali imajo vrtarji oseb-
no, ki bi nadomestila Molka? Je
nimajo! Kajti če se bi Prosveta
vodila po njihovi logiki in ako
bi prišli na vodstvo ljudje Na-
prejevega kalibra pri SNPJ, bi
kmalu vse izginilo, kakor so iz-
ginili skladi za Saccia in Van-
zettija in druge velike kolekte,
ki so šle vse nekam drugam kot
so bile namenjene. Zato pa je
čas, da se podvzamemo potrebni
koraki, da se ustavi gonja na-
sprotnikov SNPJ in njenih gl.
uradnikov.

Sedaj je v teku kampanja za
porast članstva SNPJ. Ali se ti
nasprotniki zavedajo tega, ali se
zganejo v prid kampanje? Kaj
še. Še proč bi odvrčali v prid
kakšne IWO. To je pribita res-
nica, članstvo in val omenjeni
pa naj to vzamejo na znanje. Pe-
to kolo Naprej nam je toliko po-
trebno, ko prvi dve besedi v
tem stavku. Prej smo imeli vsaj
nekaj časa mir, da se ni bilo
treba ukvarjati s takimi elemen-
ti, tako da smo čas porabili za
kaj koristnega, tako tudi pro-
stor v Prosveti. Če oni trdijo,
da je Naprej potreben našemu
narodu, pravimo mi na to trdi-
tev, da so še drugačni valovi bu-
čali proti SNPJ, a so se vsako-

krat razbili v nič. Tako se boste
tudi vi. Kajti večina mislečega
članstva SNPJ je še tiho, a bo
spregovorila, kajti "svaka sila
do vremena." Tako bo tudi z vr-
tnanjem pri naprejevcih.

Mi smo za pošteno demokra-
cijo, ki ne škoduje SNPJ in nje-
nim ustanovam. Mi smo z br.
Molkom, ker mu zaupamo, da
vodi ladjo Prosvete k poštenim
in pravi ciljem, kateri so ko-
ristni SNPJ in delavski masi.
Odlučno pa odklanjamo nakane
in vrtnanje naprejevcem. Kajti
preteklost nas uči, da njihovi
nameni so: razbij, ako drugače
ne pridobiš, blati, vrtaj ako se
drugače ne da doseči. To so nji-
hovi nameni. Ampak za enkrat
se jim ne bodo posrečili, ker so
še predaleč za luno!

Joseph Snoy, 13.

Unijska seja

Cleveland, O. — Seja sloven-
ske grupe Fisher Body, lokalne
unije št. 45, se bo vršila v sobo-
to, dne 25. junija ob 7.30 zvečer
v SDD na Waterloo rd. Ta seja
bo zelo važna in ako hočete zve-
deti več o situaciji v našem lo-
kalu in glavnem uradu, ste vab-
ljeni, da se te seja gotovo ude-
ležite.

Anna Urbas.

Vabilo na piknik

Oglesby, Ill. — Teh vrstic ne
pišem iz Oglesbyja, ampak iz
Dulutha, Minn., kjer se mudim
s hčerjo Christino na počitnicah.
Sem sva dospeli iz Gilberta neve-
doč, da bova mogli toliko časa ča-
kati v Ashlandu, Wis., na vlak,
ki naju pelje v Calumet, Mich.
Pa sva se kar preselili v hotel
Lenox. Ker imam dovolj časa,
kam izpolnila nalogo, ki mi jo
je dala društvena tajnica Mary
Skopore, naj povabim vse roja-
ke in rojakinje, vse člane in čla-
nice od blizu in daleč, da se ude-
ležijo piknika angleško poslujo-
čega društva "Vermillions" št.
750 SNPJ, ki se vrši v nedeljo,
dne 26. junija, na Krančičevem
prostoru. Pričetek ob 2. popold-
ne. V imenu omenjenega druš-
tva vas uljudno vabim, da se pik-
nika udeležite v velikem številu,
da tako s tem pomagata mlade-
mu društvu k boljšemu uspehu
ter k veselju do društva in jed-
notne sploh. Pozdrav vsem!

Christina Nadvessnik, 95.

Na naslov Jureta Vitkoviča

Cleveland, Ohio. — Cenjeni br.
Vitikovič! Dne 1. junija smo
videli v beležkah Napreja, ka-
tere ste vi urednik, med dru-
gim, da se omenja tudi društvo
št. 53 SNPJ, katerega sem
predsednik. In ker sem društve-
ni uradnik, je pač moja sveta
dolžnost, da pribijem vašo laž,
ker se tiče našega društva "v
boj", ker je moja naloga, da
kot predsednik grem "v boj"
proti onim, ki lažejo in dajejo
lažnjiva poročila v javnost zo-
per naše društvo.

Prvič ni društvo poslalo Pro-
sveti resolucije. Vi ste prema-
lenkosten človek, da bi proti
vam ali pa vašemu šmir časopi-
su pošiljali resolucije, še manj
pa proteste.

Drugič: Mi pridobivamo no-
ve člane in tukaj lahko vklju-
čim sam sebe, kajti par sem jih
že dobil v mladinski oddelke, pa
še druga dva lojalna člana SN-
PJ in Prosveti sta jih nekaj pri-
dobila, posebno naš tajnik Jože
Durn je na delu. Ne moremo
pa tega reči o naprejevcih. Pa

poglejmo, kaj vraga oni delajo?
Barantajo za Naprej and that
is all...

Tretjič: Vaša trditev, da je
urednik Prosvete br. Ivan Mo-
lek fabriciral ono izjavo naše-
ga društva, je lažniva trditev.
Mi smo sami zmorni pisati iz-
jave in resolucije. Tudi angle-
ške resolucije smo izdelali in po-
slali našemu kongresniku in se-
natorju, naj glasujeta, da se
dvigne embargo za pošiljanje o-
rožja španski republikanski
vladi.

Cetrlič: Na seji je bilo lahko
več kot 30 članov, in enako šte-
vilo kot na majski seji jih je na-
vadno vedno, razen na decem-
berski seji. (Tukaj hoče kazati
naše seje.) Vi trdite, da je gla-
sovalo 9 članov za resolucijo, 7
pa proti. Nihče ni glasoval za
resolucijo, ker je ni bilo. Za
izjavo, da se pošlje, pa je gla-
sovalo 10 članov, proti pa štir-
je. Pozneje se je pa še eden
prijavil, da ni bil štet, da je gla-
soval proti. In smo ga kar
vključili "k proti". To je šlo
brez vsake debate, torej "two in
one." In med onimi petimi mi
je pa še eden povedal pozneje,
da ni vedel, zakaj je šlo. In ta-
ko ostane: deset "za" in štirje
"proti". In večina zmaga! Za-
pisnik kaže: 10 in 5. Jure, na
te pa kaže, da so tvoji poroče-
valci lažljivo poročali.

Urednik Napreja, kako smo
pa takrat glasovali, ko si prejel
naš oglas za Naprej za tvojo
majsko izdajo? In ali ti nismo
poslali fin oglas za par copak-
ov? Ali se je dopadel tvojim
čitateljem? Našim se je. Sme-
jali so se kot sto vragov!

Jure Vitkovič, kako pa tista
prireditve 9. aprila za Naprej
v Slovenskem delavskem domu?
Elizabeth Matko kot direktorica
je poročala direktorski seji, da
je bil primanjkljaj in da naj da
direktorij SDD popust. Direk-
tor B je predlagal, naj pokaže-
jo naprejevi račun, potem šele
vprašajte za popust. Naprejev-
cem se pa to ni dopadalo, ker se
smatralo za poštenjake. Glaso-
vali jih je 5, da morajo predlo-
žiti račun, 4 pa da ne. Nato je
bil direktor Frank Pucelj hud
na one, ki niso glasovali, zakaj
ne glasujejo. Predsednik Lo-
kar ml. je dal na glasovanje še
enkrat, da si bi po parlamentar-
nem redu ne smel, ker je bilo že
odglasovano, vseeno so glasova-
li. Izid: 6 za in 6 proti. John
Lokar ml., kot predsednik in do-
pisnik komunističnega lista Na-
prej in demokrat, je pa odločil,
da ni treba pokazati računov!

Ampak — o, da — v Napre-
ju z dne 27. aprila t. l. citamo:
"Preostanek veselice 9. aprila
\$29.06. Poslala Elizabeth Mat-
ko." O, yes, jaz imam številko
shranjeno. Tudi fina poteza,
ni res. Jure? Društvo "V boj"
št. 53 SNPJ, največji delničar
SDD z nad \$13,000, se pusti-
giliti ljudem kot je pittsburski na-
prejavec z lažnjivo pretezo, da
je bil primanjkljaj, ko pa je bil
preostanek. To članstvo pa mo-
ra vse plačati, kadar ima vese-
lico.

Sedaj te naj pa člani št. 53, ki
so naročniki, obvestijo, da pe-
šlješ tistih \$29.06 nazaj SDD
na Waterloo rd., Cleveland, O-
hio, ker je denar tega doma in
to želi F. Barbič, delničar SDD,
ker ima dom precej dolga in po-
trebuje \$29.06.

Frank Barbič, 53.

Proslava dneva SNPJ

Coverdale, Pa. — Članstvu
SNPJ in vsej naši javnosti je že
znano, da se dne 26. junija vrši
tretje letno slavlje dneva naše
jednote v Moon Runu, Pa., s
slavnostnim programom in pik-
nikom na Portmanovem vrtu.
Program, ki se bo izvajal na
tem slavlju, je obširen in zani-
miv. Nastopilo bo pet govorni-
kov, slišali bomo petje štirih
zborov, vršile se bodo razne igre
in tekme, razne zabave pa tudi
ne bo manjkalo, tako da bodo
vsi naši številni gosti zadovoljni.
Vsako pevsko društvo bo
odpelo po dve pesmi, torej bo
osem lepih pesmi, nato pa sku-
paj eno ali dve.

Uljudno se vabi vse enotno
članstvo iz Penne, Ohia, New
Yorka in iz drugih držav in
meist, obenem pa tudi vse naše
občinstvo od blizu in daleč. Te-
ga slavlja ne boste nikdar po-
zabili, kajti udeležili se bodo ljud-
(Dolje na 3. strani.)

Električni motor v človeku

Tristo let je minulo, odkar je Galvani, po-
terem se imenuje galvanika elektrika, od-
neka nepričakovana. Na kovinskih op-
nih palicah svojega balkona je bil obeal ži-
krake. Čez nekaj časa je stopil na balkon
je zagledal, kako ti kraki plešejo in ska-
kakor marionete, ki jih vleče na niti.

Pozneje so našli pojasnilo za ta senzacij-
ni prizor. Z dotikom vlažnega mesa s ko-
ograje je bil nastal električni tok in spravi-
šice v gibanje. Odtlej znanost ni več miro-
da bi pojasnila ulogo, ki jo ima elektrika v
ljenskih dogajanjih. Odkrili so električne
v utripajočem srcu in v živcih, našli so jih
v mislečih možganih. Toda vse to so le na-
nejši električni procesi v telesu, šele v
letih so začeli raziskovati najfinjšje elek-
napetosti v živih organih.

Zanimiv je sledeči eksperiment:
Laboratorij se popolnoma zatemni.
gori v njem kremenčeva žarnica, toda ta
pušča samo nevidne ultravijoličaste žarke.
perimentator vbrizgne sedaj v kakšen o-
barvilo, ki pod vplivom ultravijoličnih žar-
krasno zažari. Ta svetleča se barvila so na-
bodila z pozitivno, bodisi z negativno elektri-
iz šole se bomo spomnili znamenitega elektri-
istoimenski tečajji se odbijajo, različno na-
pa privlačujejo. Na tem zakonu temelji bi-
umni raziskovalčev trik.

V organ je pravkar zbrignil pozitivno na-
ga barvila in sedaj zasleduje v mikrosko-
po kakšni poti se barvilo razširja skozi ud-
kaže se mu nekam grozotno svetlikanje in
krenje, svetleča se snov se širi po organu.
ne širi se tako kakor voda, enakomerno na-
strani, temveč si atira "svetlovrstna" poti.
videti, kakor da so ga zgrabile mogočne
vidne roke, tam ga spet odbija in dotično
ostane temno. Kaj pomeni to? Nič drug-
nega da privlačujejo barvilo tisti deli or-
ki so sami negativno nabiti. Organi, mimo-
terih poteka svetleča se barvilo, ne da
ustavljajo, morajo biti pozitivno nabiti.

Na ta način je bilo mogoče sestaviti ne-
šno električno karto človeškega telesa s
in znaki minusa: ta organ je pozitivno,
pa negativno nabiti. Celotelo električnih na-
tosti v posrednih delih organizma je bilo mo-
z mikro-elektrodami natančno določiti. Na-
pogled se nam vidi to napetosti sicer ne-
ne: za oko n. pr. 10 milivoltov, za pljuč-
za sokrvice 18, očesno lečo 5, skorjo obist-
rdeča krvna telesa 10 milivoltov. Toda po-
siliti je treba, da obstoje te napetosti med
kroskopsko majhnimi razdaljami, ki jih je
riti s stočinkami milimetra. Jetra vse-
n. pr. mnogo milijonov takšnih majhnih
trčnih baterij. Če jih preračunamo, pri-
do nepričakovana posledka, da vlna v je-
naravnost električna visoka napetost, ki jo
kaša samo še napetost električnih rib, na-
znamenitih skatov.

Vsaka omejitev življenjskih dogajanj
razi takoj z vidnim znižanjem električne na-
tosti v organih. Ribje skrgi imajo norm-
napetost 18 milivoltov. Če ribo narkotizir-
pade napetost v skrgah takoj na 11 milivoltov.
Pokazalo se je obenem, da je padanje nap-
eden izmed znakov bližajoče se smrti. Ra-
tma v skrgah napetost 11 milivoltov, je že
dana smrti. Tudi če narkozo prekinemo, o-
val ne prebudi več. Podobna opazovanja
imeli tudi z zelo bolnimi ljudmi. Smrtne
ni spremlja skoraj vedno padec električne
petosti v telesu.

Ni nobeno naključje, da so baš jetra
tromotor in organ visoke napetosti v telesu
stari Egipčani so poznali čudovito zdra-
moč jeter. Njih papiri priporočajo užo-
jeter kot najboljši pripomoček zoper moč-
poto. Moderna medicina uporablja jetra
zelo učinkovito zdravilo zoper malokrvnost,
tj. jetra vsebujejo snov, ki je za sestavo
neobhodno potrebna. Vemo tudi, da se v
ustavljajo in kopičijo vsi strupi iz krvi.
jetra nadalje vse skupščajo za zaloge, ki
potrebuje telo in da imajo še drugače
ulogo v kemičnem gospodarstvu telesa.

Lahko bi rekli, da je visoka napetost
tista, ki omogoča temu organu, da lovi vse
pene, zdravilne in redilne snovi iz krvi ki se
taka skozenj. Lovi jih na isti način kakor
nitna palica, ki smo jo drgnili, lovi krogi
bežbovega stržena. S tem si lahko pojas-
važno življenjsko uganko — a istočasno se
nastavi druga uganka: kako je mogoče, da
izvajajo jetra svojo visoko napetost in
baš tiste napetosti, ki so za življenjska
fanja najboljše in najprimernejše? To na-
za sedaj ena izmed velikih, neresenih ug-
življenja.

Odrasli se uče lažje nego otroci

Nihče ni do danes dvomil, da splošno
učenje z rastočo starostjo nazaduje. Če-
kušeni pedagogi verjamejo v to domnevo,
je vendarle napačna. Skrbne psihološke
raziskave so namreč pokazale, da si človek
sobnost za učenje do visoke starosti ne
ohrani, temveč da se v poznejših letih celo
uči nego otroci. To izvirja izbržne od tega
se odrasel človek loti učne snovi z razno-
njem, med tem ko si mladi človek to učno
vzbija mehanično in pogostoma celo z odpo-
vbi v najvišji starosti, namreč to se je
še v najvišji starosti, sponostnost do učne
starostna oslabelost, sponostnost do učne
pusti. Dotlej si svoje obzore lahko nepo-
no širi.

Distrikt v Kantonu, glavnem mestu južne Kitajske, ki je bil tarča japonskih bomb.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Vlak ga je povozil
Med postajama Laško in Celje se je 8. junija dopoldne dogodila smrtna nesreča, katere žrtev je postal delavec Bokan iz Prekmurja, oče štirih otrok.
44-letni delavec Bokan Stefan je bil zaposlen pri regulaciji Savinje v bližini tremerskega mostu. Tu delavci vozijo gramoz. Usodni dopoldan je Bokan peljal samokolnico z gramozom proti progi in zaradi popuščenega bagerja na takoj uvoženem vlak, da bi ranjenca dvignili na vlak in odpeljali v celjsko bolnišnico, toda Bokan je bil takrat mrtev.
Prišla je nato policijska in železniška komisija, ki sta ugotovili, kako se je nesreča zgodila, nato je bilo Bokanovo truplo preveženo v celjsko bolnišnico. Bokan je bil doma iz Otvočev v občini Murske Sobotice in zaposlen v vojski s štirimi mladimi otroki: prvi ima 6 let, drugi 5 let, najmlajša dva sta dvojčka in stara šele 5 mesecev.
Umor na zabavi. — Požeške kavarne na velike cerkvene praznike se po navadi končajo s prepevanjem in ubojem. Tako tudi pri binkoštni praznični beleži več prepevanja in ubojev. V bližini okolici pri Sv. Bolniku je nek gostilničar priredil domajo zabavo s plesom na binkoštni ponedeljek. Zvečer je neznana prišla do razburjenja: nekdo od veseljarjev je vrget plešišče svinjska čreva. V zabavi, ki je nastala ob tem razburjenju, je kmečki fant Martin Čeh iz Lodiča potegnil revolver in ustrelil kmečkega fanta Franceta Krambergerja iz Travnice v vratih. Kramberger se takoj zgrudil in so ga odpeljali v pujsko bolnišnico, kjer je njegovo stanje brezupno, so ga iz bolnice poslali spet domov, kjer je najbrže že umrl. Med obema fantoma je že dalj časa bilo hudo sovraštvo zaradi nekakega dekleta, ob zmedu na plešišču pa je Čeh mislil, da je prišel za obračunavanje.
Amerikanski izletniki so začeli prihajati na obisk domovine in vsak teden pride kakšna skupina. Dne 8. junija je prišla večja skupina, med njimi slovensko pevsko društvo "Zora". Skupina članic čikaške Slovenke ženske zveze. Na ljubljanskem kolodvoru so jih sprejeli ljubljanski naši oblasti, mnogo jih je zbralo tudi Amerikanci, ki so prišli že pred tedni na obisk domovine, pa tudi bivši amerikanci, ki so že dalj časa doma. Peveci "Zore" so nadaljevali vožnjo proti Zagrebu, njih vođa Hlava pa je obljubil, da se pevske zbor ustavi na povratku v Ljubljani in prireditelj koncerta za Ljubljance. Slovenke pa je Francoska paroplovna linija pogostila na vrtu kolo-restavracije, nakar so se letnice odpeljale vsaka v svojo domov.

Dve nesreči v Gruberjevem domu. — Dne 7. junija sta se dogodili v Gruberjevem domu dve nesreči, dva fanta sta drug drugega utonila. Enega so še pravočasno rešili in so mu z ustreznim dihanjem vrnili zavest, kar so ga prepeljali v otroško bolnišnico. Bil je to 10-letni Jan Lipovšek. Kmalu za njim je padel tudi 11-letni Niko Hafner s Poljanske ceste pri kopanju v pregloboko strujo, ki ga je podnesla in potegnila vase. Zato so sicer kmalu potegnili na vodo, toda ves napor, da bi ga rešili, je ostal zaman.

Nesreča ali zločin? — Pri Sv. Omeru pri Ormožu oziroma v bližini je pred tednom nenadoma umrl 62-letni posestnik Jakob Grašič. Ljudje so govorili, da ni umrl naravne smrti, ker so našli domače razmere. Za nesrečo je zvedelo tudi sodišče v Ljubljani, ki je takoj odredilo izločitev trupla in njega obdukcijo, ki je pokazala, ali gre res za nasilje.

J. G. Winant, bivši načelnik federalnega odbora socialne zaščite.

Delavska stranka postavila listo

Kandidate za državne urade nominirala konvencija

Chicago. — Illinoiska delavska stranka se udeležila prihodnjih volitev s svojo listo, ki je bila nominirana na konvenciji zadnje sobote v tem mestu. Vršila se je v dvorani krojaške unije ILGW in je štela 125 delegatov, ki so zastopali 57 organizacij. Krajevne unije CIO in ADF so tvorile okrog dve tretjini, ostalo tretjino pa delavska podpora društva, brezposelnih in klubi stranke. Delegati sta poslali tudi društvu Slavija št. 1 in Pioneers št. 559 SNPJ.

Konvencija je sprejela platformo, nominirala kandidate in izdelala načrt za kampanjo. Platforma vključuje 22 točk, ki se večinoma nanašajo na takojšnje delavske zahteve, religiozno svobodo, solstvo, davčna vprašanja, podpravljanje temeljnih industrij in proti vojni.

Konvencija je nominirala sledeče kandidate: Frank W. McCullough za zveznega senatorja, Joseph M. Jacobs in Bert Nelson za kongresnika na splošno (at large), Meyer Halushka za državnega nadzornika javnega solstva, Wenley Hildebrand, Maynard Krueger in Ina White za odbornike državne univerze, kandidata za državnega blagajnika bo postavila izvršna stranka izven Chicago.

Da bo ta lista prišla na glasovnico, bo morala stranka dobiti najmanj 25.000 podpisov volivcev v 51 okrajih, ne manj kot dvesto v enem okraju. Vsa kampanja bo šla za tem, da stranka dobi legalni status pri prihodnjih volitvah, to je vsaj pet odstotkov vseh oddanih glasov, nakar bi pri bodočih volitvah avtomatično prišla na glasovnico.

Za kampanjo bo stranka potrebovala najmanj pet tisoč dolarjev, katere bo skušala dobiti od naprednih delavskih organizacij in posameznikov. Koliko ji bo šla na roko v kampanji Delavska nestrankska liga, je vprašanje. Unije, ki so včlanjene v nestranksko ligo, niso bile zastopane na konvenciji. Delavski stranki se lahko pridružijo tudi posamezniki z letno članarino enega dolarja. Konvencija je sprejela tudi večje število resolucij oziroma jih je radi pomanjkanja časa referirala izvršni.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)
je iz raznih naselbin in se boste z njimi lahko sestali ter razvedrili.

Odbor obeh federacij je vneto na delu, da bo vse točno pripravljeno, tako da bo ta velika prirediteljska uspešna v moralnem in materialnem oziru. Da bomo dosegli oboje, je treba, da vsi aktivni člani in članice pomagajo. Treba je, da vsi društveni uradniki pomagajo, tako da bo prišlo na to proslavo resnično ogromno število članov in rojakov. To nam bo zagotovilo vsestranski uspeh in zadovoljnost. Mi pričakujemo od 4 do 5 tisoč gostov. Da se vsem točno postreže in da se vse zadovolji, je pač treba veliko število delavcev in delavk. Vselej tega me veže dolžnost, da apeliram na članstvo vseh bližnjih naselbin, da pride na proslavo in pomaga pri tem ogromnem delu, tako da bo uspeh. Vse zastopnike federacije pa vabim, da pridejo ob 10. dopoldne skupaj, da zavijamo rokave in primemo za delo, tako da bo uspelo 100% v vseh ozirih. Vsi oni, ki želijo pomagati, naj se svidijo med 10. in 2. uro, tako da bo šlo delo točno izpod rok pravočasno z zadostnimi močmi, kar se pač spodobi pri napredni organizaciji kot je SNPJ. Na svidenje v nedeljo na tretji proslavi dneva SNPJ v Moon Runu!

Anton Čipčič,
predsednik fed. SNPJ.

Pripomba uredništva: Gornji dopis smo prejeli prepozno za uradno glasilo.

Ambulanca in pikniki
Cleveland, O. — Dolgo pričakovana ambulanca za slovenske boritелje v Španiji je bila te dni odposlana Cankarjevi četli. Ambulanca je bila na ogledu pred S. D. v Collinwoodu in pred S. N. D. na St. Clair ave. Četudi je bila prav malo časa razstavljena, si je ta dar ameriških progresivnih delavcev in društev ogledalo mnogo ljudi. Škoda je seveda, da ni časa dopuščal, da bi bila ambulanca dalj časa razstavljena in v več naselbinah, da bi bili s tem prepričani še ostale rojake o delavski in bratski podpori junaški borbi v Španiji.

Ameriški Slovenci smo tem bolj ponosni, ker smo kljub velikim oviram dosegli cilj glede ambulance, kar je izraz naše delavske zavesti. Vsek, ki je sodeloval in prispeval za nabo, je lahko ponosen, da je dal za borbo proti fašizmu prispevek, ki bo vezal naše ameriške proletarce v tesno vez z vsemi slovenskimi borci v Cankarjevi četli in z ostalimi mednarodnimi boritелji za svobodo in demokracijo. Še prav dobro se spominjam, ko se je pevske zbor "Sloga" podal na delo, da zbere nekaj v pomoč Španiji. Peveci in pevke so pridno delali, še predno je bila sprožena ideja za ambulanco na seji federacije SNPJ. Ta plemenita ideja je dobila močno podporo od "Sloge" s tem, da je prispevala prvo večjo vsoto v ta namen, namreč par centov manj ko sto dolarjev, kar je brez dvoma navdušilo še ostale organizacije, ki so delovale združeno za doseg cilja. Clevelandška fed. SNPJ in ostale organizacije so lahko ponosne, da smo prispevali nekaj k borbi proti fašizmu. Ze to nam živo priča, da je zavest med delavci iskrena in da vidijo nevarnost

fašizma, ki hoče vkleniti tudi španski narod in potem uničiti vse ostale svobode in demokracije drugih držav.

Na pikniku soc. pev. zbora "Zarja" dne 19. junija t. l. je govoril tudi E. Kristan. Vsi navzoči so napeto poslušali, ko je govoril ta dolgoletni delavski boritelj. Kristanov govor mi bo ostal v trajnem spominu, njegove besede so mi šle v srce. Delavci, organizirajte se! Svoboda ne pade iz zraka kakor dež. Za svobodo se je treba boriti. Delavci, odpravite krivico, postavite na njeno mesto pravico in svobodo! Zbor "Zarja" je zapel par pesmi in posebno je občinstvo ugajala Prisega rdeči zastavi.

Dne 10. julija bo priredil pevske zbor "Sloga" piknik na prijazni Stuskoji farmi. Kraj je lep in vsem, kdor je bil tam, da si gotovo še tja želi. Učudno ste vabljeni, da nas posetite na ta dan. "Sloga" je delavska kulturna ustanova in apelira za podporo in sodelovanje. Pridite! Vršile se bodo razne igre in petja gotovo tudi ne bo manjkalo. Bratje Sustarskih bodo skrbeli za srbeče pete; oni že vedo kako — tako, da bo vsem lepo. Za želje bo tudi dobro preskrbljeno.

Joseph Hrvatin, 5.

Zidankovo poročilo
Sharon, Pa. — Še par dni in prva polovica tekočega leta bo za nami. Vprašamo se, ali smo kaj koristnega storili za našo mater SNPJ v tem času? Razna poročila pričajo, da so nekatera društva zelo aktivna v pridobivanju novih članov v mladinski odelci v tem jubilejnem letu. Čast tistim društvom in posameznim članom, ki so že lepo število novih članov pridobili. Nekateri naselbine so zelo izčrpane, ali pa so delavske razmere tako slabe, da se za hrano ne zasužijo. Tudi v Sharonu so se delavske razmere zelo poslabšale. Kljub temu pa niso naši vrli moški zgubili poguma, temveč so šli na delo in ustanovili novo a. p. društvo SNPJ s 17 člani. To je za našo naselbino velikega pomena.

Pred nekaj tedni so me obiskali trije rojaki, ki so agitirali za novo društvo, kakor je poročal že br. Valentinčič. Pojasnili so mi stvar in najrajši bi bil šel kar z njimi na agitacijo, a ni bilo mogoče, obljubil pa sem, da pozneje poskusim priskočiti na pomoč. Priliko sem izkoristil na 17. junija. Moja žena in zetje so šli na ribolov, jaz pa sem šel na članov. Posrečilo se je, da so se vpisali trije novi člani. Mrs. Rozman se bori s slabimi razmerami, kakor mnogo drugih, pa je končno privolila, da se njena hčerka vpiše v društvo. Rekla je, da je nihče drugi ne bi bil pregovoril. Obiskala sva Martina Sovarja in njegovo mlado in prijazno ženo. Njega ni bilo doma, a je kmalu prišel in potretal. Na kratko pojasnilo sta vpisala dva svoja otroka v društvo. Mrs. Sovar je pred nekaj meseci povila dvojčeta brez vsake zdravniške pomoči; mati in dvojčka so zdravi in korajzni, da ju je veselje videti.

Na poti sem srečal prijatelja Jakoba Trojarja, ki me je povabil na kozarec vina. Dejal sem, če gre v Slov. dom in šla sva. Tam je bilo že par njegovih sosedov in razvil se je živahen pogovor. Čim je Trojarjeva žena opazila, da mož ne kosi trave, ga je prišla iskat hčerka, naj gre domov, on pa je rekel, naj mama pride v Slov. dom in kmalu je bila v naši družbi. Pogovor je nanesel na Valentinčičeve in Barbičeve, tako tudi na moje, da bi Barbič in Zidanšek morala dobiti v priznanje nekakšne medalje. Trojarjeva mi bo medaljo pripelala 25. junija v Slov. domu na slavnostno društvo 174 JSKJ, pri katerem smo brez maha vsi člani SNPJ in tako skupaj delamo. Trojarjeve hčerke bodo igrale vesele komade, da se bo vse sukalo. Barbič naj pripelje svoje prijatelje, da se pogovorimo o tem in onem. Mnogi so rekli, da bi radi še enkrat videli, kako Barbič pritiska na tipke svoje harmonike. In Barbič se ni nič pehvali o pennsylvanski klobasah, četudi mu jih je bilo namenjenih osemnajst. Bil je

Moja turneja v interesu SNPJ po zapadu

Piše gl. tajnik F. A. Vider

(Nadaljevanje.)
Dospel sem v Denver na večer 15. aprila sva poiskala primerno prenočišče, v katerem se je postelja izredno prilagajala po tako dolgi vožnji. Denver je precej čedno mesto z 287.861 prebivalci, katero leži ob vznožju Rocky Mountains in v bližini katerega se dviga gora Lookout 7375 čevljev nad morsk gladino, ki je bila od zapadne strani še pokrita s snegom. Na imenovani gori tudi počivajo ostanki Buffalo Billa.

V soboto popoldne, dne 16. aprila, je prišel br. John Ambrose, tajnik društva št. 218 SNPJ, pome v hotel in smo se odpeljali na njegov dom. Po okusni večerji, ki jo je pripravila njegova žena, smo se odpravili v slovensko dvorano, kjer se je vršil shod. Članstvo in slovensko občinstvo v Denverju je pokazalo, da se zanima za našo jedoto, ker udeležba je bila izredno dobra in posebno veliko na tem shodu je bilo mladine. Po shodu smo se po domače zabavali v družbi odbornikov obeh društev in tudi prijaznega članstva obeh generacij do pozne ure in končno smo se prijateljsko poslovili.

Najlepša hvala vsem članom in članicam za prijaznost, ki ste jo nama obema izkazali v vaši družbi, in še posebno družini Ambrose.

Naslednji dan, 17. aprila, jo krenem po cesti 85 proti Pueblo, katero mesto leži okrog 120 milj južno od Denverja in v katerem sta bila določena dva shoda. Ker je bil dan lep in cesta dobra, sem računal, da bom lahko v dveh urah in pol ali treh urah v Pueblo, toda valed velikega prometa na cestah sem se nekoliko vrčunal, kar je bila dobra šola za bodočnost. Valed te neprilike mi tudi ni bilo mogoče bolje ogledati si mesta Colorado Springsa, skozi katerega vodi cesta v Pueblo.

Svet proti Denverju, kakor Pueblo, se polagoma dviga in cesta vodi ponekod že med višjimi hribi čez puštinje, vzletemu postaja vedno zanimivejša. Na zapadni strani pota se pojavljajo vedno višje in višje gore, snežniki, ki se bleščejo na pomladanskem solncu kakor srebro ter človeka spominjajo na kraje v domovini — triglavske gore naše Slovenije. Kar nekaj te stane pri arcu, tako čudno, da ne veš, ali bi zavriakal, ali se zjokal...

Mesto Colorado Springs, kolikor si ga je mogoče ogledati iz drvečega avtomobila, izgleda posebnost radi izredno širokih ulic in okusno arhitekturo hiš. Iz tega mesta je pot na famozno goro Pikes Peak in Rocky Mountains, na katere, kakor so mi povedali, pa še ni bilo do stopa v onem času. Ko gledaš na te gore, se nehoti v človeku dvigne poželenje, da bi stopil iz avta, zdiral v gore in hodil po njih toliko časa, da bi prehodil vse. Kar težko mi je bilo, ko sem se moral ločiti od teh veličastnih gor, ne da bi bil hodil zaposlen. Mrs. Delem iz Libraryja mu jih je poslala kar deset; ako bi prišel zjutraj na Moon Run, pa jih bi dobil cel zavitek. Bili smo vsi prezaposleni, zato naj nam Bog grehe odpusti, ker je tako dober in milostljiv.

Glede Moon Runa je treba omeniti, da so vse prodali, kar so imeli pripravljenega za slavnostno društvo 88 SNPJ dne 30. maja. In v nedeljo, dne 26. junija, se pa vrši istotam na Portmanovem vrtu velika proslava dneva SNPJ. No, pa naj si človek prihrani milijone, ko pa mora iz kraja v kraj na razne prireditve in če vedno skače z ene veselice na drugo. Upam, da začetkom julija bomo z našo mladino nekaj skupnega priredili. To bo 3. julija. — O vsem tem smo se razgovarjali tisti dan v Slov. domu, nato pa me je Trojarjeva hči peljala domov.

Anton Zidanšek,
zastopnik Prosvete.

Zalostno naznanilo

Prejela sem vest iz stare domovine, katero tužnega srca naznanjam vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, da je kruta smrt pretrgala nit življenja moji dragi sestri

ANI STEBLAJ

(omoljena DOLINŠEK)

Rojena v liki vasi pri Igu, in umrla v Piljavi gorici v starosti 51 let, kjer zapušča enega sina in brata, v Ameriki pa dva brata, dve sestri in več drugih sorodnikov. Počivalj v miru, draga sestra. — Polona Steblaj, omožen Kramar, P. O. Box 622, Gilbert, Minn.

Grupa japonskih vojakov v akciji na fronti v centralni Kitajski.

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s opicijom — Poslovni Vladimir Levčič

Prvič se je v šatuli del denarja našel, in drugič ga je bil nemara že jutraj ali celo že prejšnji dan vzel iz omota ter ukrenil z njim kaj drugega in ga potrošil ali odposlal, z eno besedo, v osnovi izpremenil svojo misel in svoj načrt za ravnanje v tej stvari, ne da bi se mu bilo zdelo, da je količnik potrebnosti, da poprej zaupa Smerdjakovu? In če obstoji tudi samo možnost take domneve, kako je potlej mogoče toli trdovratno in toli odločno dolžiti obtoženca, da je izvršil umor zaradi ropa in da se je rop res zgodil? Na tak način stopamo vendar v kraljestvo romanov. Če naj trdimo, da je bila ta in ta stvar uropana, tedaj moramo pokazati to stvar ali pa vsaj nesporno dokazati, da je obstojala. V tem primeru pa je nihče niti niti videl ni. Nedavno tega je v Petrogradu mlad človek, skoro še deček, osemnajst let mu je bilo, majhen čestni krošnjar, sredi belega dne s sekuro stopil v menjalnicu, z nenavadno, tipično drznostjo ubil gospodarja in odnesel s seboj tisoč pet sto rubljev denarja. Čez pet ur so ga prijeli in našli pri njem ves ta poldrugi tisoč razen petnajst rubljev, ki jih je bil med tem že porabil. Mimo tega je krošnjar, ko se je po umoru vrnil v prodajalno, povedal policiji ne samo, koliko je bilo ukradenega, ampak tudi, iz kakšnega denarja je sestojala vsota, to je, koliko bankovcev je bilo mavričastih, koliko sinjih, koliko rdečih, koliko zlatnikov in kakšni so bili, in evro, ko so morila prijeli, so našli pri njem natanko toliko in takih bankovcev in novcev. V nameček se je temu pridružil še popolno in odkritosrčno morilčev priznanje, da je ubil menjalca in odnesel tisti denar s seboj. Vidite, gospoda porotniki, to imenujem dokaz! Tu vendar vem, kako in kaj, tu vidim denar, lahko ga otipam in ne morem reči, da ga ni bilo. Ali je v današnjem primeru tako?

In vendar gre tu človeku za življenje in smrt, za vso njegovo usodo. 'Da', mi poreče kdo, 'toda on je tisto noč popil in razmetaval denar, poldrugi tisoč rubljev so našli pri njem — odkod naj bi jih bil vzel?' A prav s tem, da so našli vsega samo poldrugi tisoč rubljev, druge polovice vsote pa nikakor niso mogli najti in odkriti, prav s tem je vendar dokazano, da je utegnil biti ta denar čisto drugi in da ni prav nikoli tičal v kakem omotu. Po časovnem računu (in to najstrožje) je bilo v preiskavi dognano in dokazano, da se obtoženec, ko je stekel od služkinj k uradniku Perhotinu, ni oglasil ne doma ne drugod, potlej pa je bil ves čas ljudem na očeh in po tem takem ni mogel oddeliti od treh tisoč rubljev polovice in jih skriti kje v mestu. Prav ta misel je bila tudi tožitelju povod za domnevo, da je denar skrit v kaki špranji v vasi Mokrem. Zakaj pa ne v kletih Udolfovega gradu, gospoda? Nu, mar ni ta domneva fantastična, mar ni romantična?

In, imejte to na umu; če pade samo ta edina domneva, to je, da je denar skrit v Mokrem, tedaj zleti vsa obtožba zaradi ropa v zrak, zakaj kje pa je potlej ta poldrugi tisoč rubljev, kam so izginili? Po kakem čudežu jih je moglo nedostati, če je dokazano, da ni bil obdolženec nikjer? In s kakšnimi romani smo pripravljeni pogubiti človeško življenje! Morda bi kdo dejal: 'Vzlic temu pa ni mogel pojasniti, kje je vzel ta poldrugi tisoč, ki so ga našli pri njem, in mimo tega so vsi vedeli, da do tiste noči ni imel denarja.' A kdo je to vedel? Toda obtoženec je dal jasen in odločen odgovor o tem, odkod je dobil denar, in če hočete, gospoda porotniki, če hočete — nikoli ni moglo biti in ne more biti nič bolj verjetno od tega odgovora in mimo tega bolj skladno z obtoženčevim značajem in njegovo dušo. Obtožba se je zagledala v svoj lastni roman, čes: človek a slabo voljo, ki se je odločil in vzel tri tisoč, katere mu je ponudila njegova nevesta na toli aramoto način, pač ni mogel oddeliti polovice in je zašil v škupulir, ampak narobe, če bi jo tudi bil zašil, bi ga bil vsaka dva dni odparil in jemal s kupa po sto in sto in bi bil tako vse vzel v mesecu dni.

Spomnite se, vse to vam je bilo razloženo z glasom, ki ni trpel ugovora. Nu, a kaj, če se je stvar vrnila povsem drugače, kaj, če ste si nasmotali samo roman, v katerem nastopa čisto druga oseba? Prav v tem je vsa stvar, da ste si ustvarili čisto drugo osebo! Nemara bo kdo ugovarjal: 'Priče so, da je v Mokrem zavese-ljačil vse tri tisoč, ki jih je bil vzel od gospodične Verhovceve mesec dni pred katastrofo, na en mah, kakor kopejko, in po tem takem ni mogel oddeliti od njih polovice.' Toda kdo so te priče? Stopnja verodostojnosti teh priče se

je že izkazala pred sodiščem. Mimo tega je kos kruha v tuji roki zmerom večji videti, nego je. In naposled, nihče izmed teh priče ni sam pre-štel denarja, vsak ga je samo na oko presodil. Ali mar ni priča Maksimov izpovedal, da je imel obtoženec dvajset tisoč v rokah? Vidite, gospoda porotniki, ker ima psihologija dva konca, mi dovolite, da primerim tudi tu drugi konec; pogledimo, kaj bo potlej.

Mesec dni pred katastrofo je gospodična Verhovceva zaupala obojencu tri tisoč rubljev, da bi jih odposlal po pošti, toda vprašanje je, ali je bilo pravično, da so mu bili zaupani tako aramoto in poniževalno, kakor smo prejeli slišali? V svoji prvi izpovedi o tem predmetu je govorila gospodična Verhovceva drugače, povsem drugače; v njeni drugi izpovedi pa smo slišali samo krike razjarjenosti in maščevalnosti, krike dolgo zatajevanega sovraštva. A že to, da je priča pri svojem prvem zaslišanju neresnično izpovedala, nam daje pravico sklepati, da utegne biti tudi druga izpovedba neresnična. Tožitelj se 'noče in ne upa' (to so njegove besede) dotakniti tega romana. Nu, bodi si, tudi jaz se ga ne bom dotikal, vendar pa si dovolim skromno opazko: če si čista in visoko npravitvena oseba, kakršna je velespoštovana gospodična Verhovceva brez dvoma, dovolj, da pred sodiščem mahoma in neprilicljivo izpremeni svojo prvo izpovedbo, z očitnim namenom, da bi pogubila obtoženca, tedaj je tudi jasno, da te svoje izpovedbe ni podala nepristransko in hladnokrvno. Ali nam hočejo res vzeti pravico do sklepa, da je utegnila ženska v svoji maščevalnosti marsikaj pretirati?

Da, pretirati prav tisto osramočenje in ponižanje, s katerim mu je baje takrat ponudila denar. Baje — zakaj v resnici je bilo narobe: ponudila mu ga je baš tako, da ga je lahko vzel, zlasti tak lahkomiselni človek, kakor je naš obtoženec. Glavno je, da se je takrat nadejal, da kmalu dobi od očeta tiste tri tisoč, ki mu jih je bil izila obračuna dolžan. To je lahkomiselno, a prav zaradi svoje lahkomiselnosti je bil trdno uverjen, da mu jih bo dal, da jih dobi in da bo zato še vedno lahko odposlal denar, ki mu ga je bila zaupala gospodična Verhovceva, ter poplačal svoj dolg. Toda tožitelj noče za nobeno ceno dopustiti, da bi bil mogel tisti dan, na dan obtožbe, oddeliti od dobjenega denarja polovico in jo zašiti v škupulir, čes: 'Njegov značaj ni tak, on ni mogel imeti takih čustev.'

A saj ste vendar sami kričali, da je Karamazov širok, sami ste kričali o tistih dveh skrajnih brezdnih, v kateri se je Karamazov zmožen zagledati. Karamazov je baš taka dvojna natura, natura z dvema brezdoma, da se tudi v najbolj neudržni potrebi po razbrzdanem veseljačenju lahko ustavi, če ga z druge strani kaj presune. In ta druga stran je ljubezen, prav tale nova ljubezen, ki je takrat nalik smodniku vzbujnila v njem, in za to ljubezen je treba denarja, treba ga je, o, še veliko bolj, nego za veseljačenje s prav to vzljubljenko samo. Ona mu poreče: 'Tvoja sem, nočem Fjodora Pavloviča' — in tedaj jo vzame v naročje in jo odpelje, če jo bo le imel s čim odpeljati. To je vsekako važnejše od poplivanja. In Karamazov naj tega ne bi razumel? Ko je bil vendar kar bolan od tega, od te skrbi — kaj je tedaj neverjetnega v tem, da je oddelil ta denar in ga spravil za vsak slučaj? Toda, evo, čas hiti, Fjodor Pavlovič pa obtožencu ne da treh tisoč, ampak narobe, slišati je, da jih je namenil baš v to, da z njimi premami vzljubljenko. 'Če mi jih Fjodor Pavlovič ne da', misli obtoženec sam pri sebi, 'bom vendar stal pred Katerino Ivanovno kakor tat!' In tedaj se v njem porodi misel, da pojde h gospodični Verhovcevi in položi prednoja ta denar, ki ga še vedno nosi v škupulirju pri sebi, in ji poreče: 'Podlež sem, a tat nisem.' Po tem takem ima zdaj dve dvojni razlog, da hrani ta poldrugi tisoč kakor zenico v svojem očesu in za nobeno ceno ne mara odparati škupulirja, da bi jemal s kupa po sto in sto.

Zakaj bi odrekli obojencu čuvstvo časti? Ne, čuvstvo časti je v njem, recimo, da nepravilno, recimo, da časih sila zmotno, toda ono je, strastno živi v njem in on je to dokazal. Toda evo, stvar se zapleta vse bolj in bolj, muke ljubosumnja dosežejo višek in v obtoženčevih razvnetih močganih se čedalje bolj muče začetavata dve vprašanji. 'Če vrnem Katerini Ivanovni — s čim naj potlej odpeljem Grušenjko?'

(Dalje prihodnjik.)

Žena v današnji družbi

George Bernard Shaw

(Nadaljevanje in konec.)

V mnogo slučajih pomeni poroka poslabšanje namesto zboljšanje položaja. Nedovoljeni odnosa so postali tako pogosti pod vladjo kapitalističnega sistema, da je bila vladja prisiljena vmešati se z zakonom; po sedanjem zakonu more nezakonika mati prisiliti sodnim potom o-

četa, da ji plačuje sedem in pol šilinga (90 din) tedensko za vzdrževanje otroka, dokler otrok ne dopolni 16 let, t. j. starost, ko more po mnenju zakonodajalca sam podpirati mater. Otroci pa pripada materi ne očetu, kateremu bi pripadal v slučaju, če bi starši bili poročeni; žena ni dolžna skrbeti za dom in garati za moža. On pa bo rajši plačal prostovoljno, kakor da bi bil klican k sodišču. Če je dobrega srca in ni siromak, bo često plačal več, kakor pa je po zakonu dolžan. Posledica tega je, da do-
bra zaupna, čustvena in pri-

jazna žena, ki si ne dela očitkov vesti, more roditi pred nezakonikih otrok ter na ta način pridobiti zakonito zagotovljen stalni dohodek 37 in pol šilinga (450 din) tedensko razen tega, kar si zasluži z dostojnim delom. V primeri z vdovo s petimi otroki živi v obilici, kar bo trajalo tako dolgo, dokler se vlada ne spomni po stoletjih brezbriznosti ter začne vdovam izplačevati pokojnine.

Kapitalizem sili stalno ženo, da gre v spolne odnose za denarno nagrado, bodisi izven ali v zakonu; proti temu stal-

nemu pritiskuje ne upira od sil tradicije, katere razkrajajo kapitalistični družabni red z budo, nič drugega, kakor vera in prirojeni čut človekovega dostojanstva. Ta trdnjava more "v gotovih slučajih" v vseh okoliščinah vzdržati ta pritisk.

Neumestno pa je predpostavljati, da tradicija vere in čut dostojnosti vedno zmaga. Minulo je 15 let, odkar je pesnik Oliver Goldsmith opominjal svet: "Dostojnost propada tam kjer dolgo nadvladuje trgovina." Gospodarski pritisk kapitalističnega sistema na ženo pa je postal po tej dobi še hujši.

Pravkar smo videli slučaj otrok, ki so jih starši v njih mladosti pošiljali na delo, da bi malenkostno pomnožili na ta način dohodek družine. Toda kmalu je prav radi tega padel zaslužek staršev, da je znašal skupno 3 zaslužkom otrok toliko, kakor prej zaslužek njih samih ali pa še celo manj. Radi tega pa se daj morajo pošiljati otroke na delo, če to hočejo ali ne. Na isti način je žena, ki je prvotno od slučaja do slučaja zaslužila majhen približek, bila nato prisiljena gnati se za zaslužkom ter sprejemati tako nizko nagrado, da je prisiljena živeti brez drugih virov. Toda tudi žene, ki drže na svojo čast, morajo sprejeti nižjo mezo kakor jo za isto delo sprejme mož. Če pa ugovarjajo, da se tako ne morejo preživljati, dobe odgovor, da druge morejo in da naj torej delajo to, kar delajo druge.

V posameznih potikih je postala prostitucija neizogibna, ker druga možnost je le revščina in propad. Gozdarjeva žena, ki poje pesem o "Srajci", predstavlja bodisi ženo, ki rajši pogine, kakor se proda, ali ženo, ki je prestara ali premalo privlačna, da bi mogla zaslužiti nekaj penice (dinarjev), ki jih more pričakovati od moških v svoji okolici.

Poklici, v katerih je prostitucija sama ob sebi razumljiva stvar, niso nikakor najrevnejši. Mnogo bolj so to poklici, kjer se uporabljajo mlada in lepa, toda neizobražena dekleta za pridobivanje kupev; njih mezde niso tako velike, da bi jim dovoljevale vzdrževati zahtevano zunanost. Dekleta s tedensko plačo 30 šilingov (360 din) prihajajo na delo v krasnih oblekah ter nosijo bisere četudi ne prave, vendar v najboljši imitaciji. Če posamezna vpraša, kako naj se z mezo 30 šilingov oblači na način, ki ga od nje zahtevajo, dobi bodisi star odgovor: "Če nečete vi sprejeti meze, je tu mnogo takih, ki ga bodo rade," ali pa izve popolnoma jasno, da je zadosti lepa, da si prisluži nadaljnjih 30 šilingov z razkazovanjem na odru, po restavracijah, za prodajalno mizo ter v izložbah. Radi tega seveda ne smete misliti, da vsako gledališče ima stalno obojbo, sestavljeno iz izobraženih in dostojnih žen ter bi drugače tudi ne moglo obstati. Niti se ne sme predpostavljati, da bi mladi gospodje, ki poklanjajo avtomobile, kočuhovino in dragulje, vedno uspešni v svoji darežljivosti. Toda s tem stvar ni rešena, če slučajno gospodje "v gotovih slučajih" tudi propadejo. Sigurno je opravičena domneva, da se bo v slučaju zapolnitve, ki ne zahteva nobene izobrazbe, ampak stoji samo v privlačevanju kupcev s pomočjo mladosti, lepote in čedne obleke zaposlenih deklet, našla vrsta delodajalcev, ki jih bodo izkoriščali z nizkimi mezdami in s svojo konkurenco prisilili tudi druge podjetnike, da store isto ali pa se umaknejo s trga in propadejo.

To so skrajnosti, do katerih ni mogoče prignati moških. Resnica je, da si bogate dame najemajo plesalce na rivierji ter jim plačajo pet šilingov za en večer. Toda ta nedolžna kupčija še ne pomeni, da bi se v kapitalističnem svetu moški mogli nahajati v položaju, ko bi mu mogli reči: "Če se ti ne zdi tvoja meza zadosti velika, pojdi na ulico in se prodajaj!" Če moški sodehuje pri teh kupčijah, tedaj nastopa vedno kot kupec, ne kot prodajalec. Na ta način je žena tista, ki prenaša skrajne krivice kapitalističnega sistema. Prav to je vzrok, da toliko zavrednih žen posveča svoje življenje boju za nadomestitev kapitalističnega sistema s socialističnim.

Toda naj nihče ne misli, da se moški lahko izogne prostituciji pod kapitalističnim sistemom. Če ne prodaja svojega telesa, prodaja svoje poštenje. Odvetnik, ki pred sodiščem skuša dokazati, da je zločin vrлина, služi za primer nepoštenosti v obliki zakrivanja resnice za denarno nagrado. Nič ne more biti bolj nepravilno. Splošno se priznava, da je najboljši način, kako priti do resnice, ne poslušati pristanskega dokazovanja, ampak slišati vse, kar govori za trditve ter obenem tudi vse, kar bi govorilo proti trditvi, in eizer iz ust izobraženih zagovornikov tako ene kakor druge stranke. Odvetnik je dolžan, poskusiti vse, kar je v njegovi moči, da doseže razsodbo v korist svoje stranke, četudi je osebno mogoče preprčan, da zahteva njegove stranke ni opravičena. Pravtako je zdravnik dolžan storiti vse, da reši življenje bolnika, četudi je osebno prepričan, da je smrt najboljša rešitev. Odvetnik je nedolžen primer, katerega namen je odvrtiti pozornost od drugih, hujših primerov. Imamo pisatelje in založnike lažljivih spisov, ki se trudijo dokazati, da so slabi članki dobri, trgovci, ki zagotavljajo kupce, da prodajajo najboljšo blago po najnižjih cenah, prodajalce alkohola in mamil, uradnike, ki sestavljajo napačne bilance, goljufje pri vagi, novinarje, ki pišejo v socialistične liste, pa so prepričani meščani, ali novinarje, ki pišejo v reakcionarne liste, pa so prepričani komunisti, poklicne politike, ki delajo v korist svoje stranke vse, bodisi da je to pošteno ali nepošteno, zdravnike, ki zaračunavajo nepotrebne obiske in predpisujejo draga zdravila namiljenim bolnikom, ki bi jim ne bilo potrebno drugo kakor nasvet Albenetja: "Živi dnevno s šestimi dinarji in si jih zasluži!" To je samo nekaj primerov za moško prostitucijo, ki so jo tolikokrat in tako ostro obsojali svetopisemski preroki kot prešustvo in malikovalstvo. Vendar pa kapitalistični sistem vsak dan sili ljudi k vsemu temu.

Vidimo torej, da v slučaju, če nastane vprašanje o prostituciji, ne more ne moški ne ženska prava dvigniti in vreči kamra; zakaj oba sta pod kapitalističnim režimom enako prizadeta. Moglo bi se zgoditi, da bi zagovorniki žen dokazovali, da je prostitucija duha večje prešustvo in večje omadeževanje vsega, kar nam je bog dal, v primeri s prostitucijo telesa, ki ne mora biti vedno zramotna. Nihče ni obsodil Nelle Gwinnoe, da je prodajala svoje telo, vendar pa vsakdo obsoja Judežo Iškarijota, ker je prodal svojo dušo. Če rečemo enemu črncu, da je manj črn od dru-

tega, zato še nobeden od njih ne postane bel.

Toda abstraktna istovetnost moške in ženske prostitucije le še bolj poudari naravno razliko, ki je ne more odstraniti nobeno abstraktno dokazovanje. Zloraba posamezne osebe je popolnoma posebna vrsta oskrnitve. Kdor ne more razločevati med tem in med zločinom proti svobodnemu prepičanju človeka, ne razume človeškega čuvstva. Graščak je n. pr. za dobe fevdalizma imel pravico prisiliti razkolnike, da pošiljajo otroke v cerkvene šole in so to svojo pravico tudi uporabljali. Imeli pa so tudi posebno pravico nad ženami, da so se okoristili s pravico prve noči pred zakonskim mozem in so se posluževali te pravice ali pa silili žene, da so to pravico odkupile. Ali more žena enako presojati oba slučaja? Moški ne more. Vrsta obeh krivic je popolnoma druga. Odstranitev ene lahko počaka do prihodnjih splošnih volitev, druga pa ne dopušča premišljevanja niti za trenutek. V tem je razlika.

—Po "Svobodi."

Velikodušni gostilničar

Trebušnik rad veliko in dobro je. Trebušnik si privoščil v gostilni očvrto piško in steklenico najboljšega. Ko pristopi plačnilni, izjavi Trebušnik: "Nimam niti prebite pare."

"Nič hudega," odvrne ljubeznivo gostilničar, "bomo pa kaj tjele na črno desko napisali, koliko ste mi dolžni."

"Velja," meni zvito Trebušnik, "a veste, hm, nekoliko nerodno mi je, da bi vsakdo lahko tamkaj bral moje ime."

Ljubeznivemu gostilničarju se obraz široko raztegne: "Tudi na to sem že mislil. Obesih bomo vaš plašč na žebež nad desko in tamkaj bo visel tako dolgo, dokler ne boste poravnali svoje ga zapitka."

VAŽNO ZA VSAKOGA

KADAR pošljete denar v stari kraj; KADAR ste namenjeni v stari kraj; KADAR želite koga iz starega kraja;

KARTE za vse izlete

Potniki z našim posredovanjem potujejo najceneje in zadovoljno. Denarne politike izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kursu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za 2.35...	100 Din	Za 6.35...	100 Lit
" 5.00...	"	" 12.50...	"
" 7.50...	"	" 19.50...	"
" 11.00...	"	" 27.00...	"
" 15.00...	"	" 35.00...	"
" 20.00...	"	" 45.00...	"

Navedene cene so potrjene spremembi, kadar je kurs. Pošljemo tudi denar brezovno in izvršujemo izplačila v dolarjih. V Vašem lastnem interesu je, da pišete nam s cene in pojasnila.

SLOVENIC PUBLISHING CO
(Glas Naroda—Travel Bureau)
216 West 18 St. New York, N. Y.

Skupina japonskih vojnih ujetnikov v Hankovu, Kitajska.

JUGOSLAVIA

Preko
Južne proge

"The Sunny Side of the Atlantic"
Najhitrejša
disciplina
postojba

Tu so briljantna "Bolečna pluta" zbrana vseh posebnih udobnosti JUŽNE PROGE s nenadomestljivo udobnostjo in poslužno svetlobo slavnih italijanskih avtorov. Njanje življenje za potnike ali za boro na solčnih krovih, vse obratno zadovoljne in svele, dejo vse priliko užitka vse zabave za oenakem potovanju. Turiste in tretjega razreda udobnosti na vseh parnikih vam nudijo velike luksuzne kabine, idealne obdane luksuzne družabne sobe, fine hrana in ekselentna postojba.

VULCANIA SATURNIA
direktno v Jugoslavijo
9. JULIJA, 26. JULIJA, 12. AVGUSTA, 7. in 17. SEPTEMBRA

REX C. DI SAVOIA ROMA
Preko Genoa—26. JUNIJA, 2. in 23. JULIJA, 6. AVGUSTA
Za polnoletne obrnite se na pooblaščenega agenta, ali na agent Italijanske Linije
333 N. Michigan Ave., Chicago

ITALIAN LINE

Starokrajaska semena
kasna, za poletni in jesenski pridelek

ENDIVJA, rumena širokoperna
ENDIVJA, zelena pozna jesenska
RADIČ, za salato rdečkast
RADIČ, za salato, zelen izboljšani
MOTIVILEC (repineli)
SALATA, velika glava, poletna
SALATA, visoka štručarica
SALATA, ljubljanska ledenka
SALATA, ljubljanska ledenka
SALATA, poletna trdglavka
SALATA, glavna zimska vstrajna
REPA, pozna bela za kisanje
GRUH, kasen z užitim strojem
KUMARE, fine domače vstrajne
REDKVICE, rdečica velika trda
REDKVE, črna pozna zimska
PZOL, brez nit, visok ali nizk, rumen ali zelen—omenite katerega želite.

CENA TEH SEMEN JE 12c PAKET

BUČNO OLJE
100% pristno direktno iz Frana pri Mariboru. To olje je delikaten za pripravo salate ter tudi jako zdravilno. Naročite "pint" za poskušanje za 80c, ali kvart za \$1.45, skupno s poštnino.

"PLANINKA"
pristen "Bahovec" zdravilni čaj
Zopet smo sprejeli direktno iz Ljubljane novo zalogo tega svetovno slavnega zdravilnega čaja. Najbolje sredstvo zoper zaprtje, slabo prebavo in splošno zdravljenje ŽELODCA, LEDVIC, JETER, MEHURJA in ZENSKIH BOLEZNI splošno, še posebej pa v PRESTOPNIH LETIH. Najbolja tonika za utrjevanje in krepitev krvi. . . . Edino pravi "Bahovec Planinka čaj" dobite v Ameriki samo pri nas.

CENA VELIKE SKATLE \$1.00
Lahko kar izrečite za oglas, pošljite blago katerega želite, za nam vrnete z Money Orderom in naročilo točno pošljemo.

STEVE MOHORKO CO.
704 So. 2nd St., Milwaukee, Wis.

V Jugoslavijo
SAMO 7 DNI

Če potujete na ekspresnih parnikih:
BREMEN • EUROPA

Brzi vlak ob Bremen in Europa v Bremerhaven
zajamci udobno potovanje do Ljubljane

Alli potuje s priljubljeno ekspres. parnikih

COLUMBUS
HANSA • DEUTSCHLAND
HAMBURG • NEW YORK

Izborne železniške zveze od Cherbourg, Bremsa ali Hamburga.

Strokovnjaški nasveti glede vizejev za priseljenice in obiskovalce.

Za pojasnila vprašajte lokalnega agenta ali
130 W. Randolph St. Chicago, Ill.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD